

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:13

Fredagen den 19 november

§ 1 Allmänna frågor

Statsrådet Hans Dahlgren

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 19 oktober 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 23 november 2021

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan har passerat 9.00. Jag hälsar ledamöter, stenograf, kanslipersonal och, naturligtvis, EU-minister Hans Dahlgren med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde! Första punkten på föredragningslistan är alltså allmänna frågor.

EU-nämndens ledamöter noterar förstås att vi nu sitter som vanligt. Visst känns det bra? Det blir liksom lite cozy, eller hur? Ja. Även Hans noterar nog att det blir lite mysigare stämning här, eller hur? Ja!

Då så – då lämnar jag ordet till EU-minister Hans Dahlgren gällande återrapport från möte i rådet den 19 oktober 2021. Är det någonting där som Hans Dahlgren vill kommentera?

Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Jag har ingenting att tillägga till den skriftliga rapporten.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar det och tackar för informationen. Vi går in på punkt 3 på dagordningen, Förberedelser inför Europeiska rådet den 16–17 december 2021, vilket behandlar icke lagstiftande verksamhet. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 4 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Detta är en punkt där allmänna rådet ska förbereda Europeiska rådets möte som äger rum den 16–17 december. I det här läget är det bara den kommenterade dagordningen som ska behandlas; det föreligger inget utkast till slutsatser ännu.

Nämnden har ju fått ta del av det utkast till dagordning som cirkulerades till medlemsstaterna tidigare i veckan. Där finns, som ni har sett, covid-19, krisberedskap, energipriser, säkerhets- och försvarsfrågor och utrikesfrågor. I det här skedet, på mötet nu på tisdag, förväntas ingen

substansbehandling av någon av de här punkterna, men jag ska ändå säga ett par ord om de frågor som Europeiska rådet förväntas behandla vid sitt möte i december.

Först gäller det att återigen ta tag i covid-19-frågan och samordningen inom EU. Där ser vi nu i många länder en mycket snabbt tilltagande smittspridning. Vi ser också fortfarande en oroande låg vaccinationsgrad i många europeiska länder. Detta är en allvarlig situation, och det är förstås naturligt att Europeiska rådet återigen diskuterar situationen och kanske ger en övergripande vägledning. Dessvärre tror jag att vi kommer att se en kanske till och med dramatisk utveckling mellan nu och då när det gäller vad smittspridningen för med sig, och det måste vi vara beredda på.

På nästa punkt kommer EU:s krishanteringsförmåga och motståndskraft mot olika störningar att diskuteras. Det är naturligtvis alltid viktigt och aktuellt men kanske särskilt i ljuset av de lärdomar man kan dra av pandemin.

Sedan har vi frågan om energipriser, och där ska ledarna följa upp den diskussion man hade i oktober. Det kommer att utgå från två rapporter; den första handlar om EU:s möjlighet till samarbete mellan energitillsynsmyndigheterna inom Europa, och den andra är en rapport från Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Sedan har vi säkerhets- och försvarsfrågorna, och där ska diskussionen utgå från det förslag som kom alldeles häromdagen till den så kallade strategiska kompassen. Som nämnden ju är bekant med är tanken att kompassen ska vara ett slags gemensam vision för hur EU ska hantera säkerhets- och försvarsfrågor framöver, och ambitionen är att den kompassen ska antas någon gång under våren 2022. Den diskussion som ledarna ska ha nu i december är väl alltså närmast av preliminär och vägledande natur.

Till sist står utrikesfrågor på dagordningen för Europeiska rådet i december. Man ska förbereda det kommande toppmötet mellan EU och Afrikanska unionen. Sedan räknar jag med att Belarus också kommer att diskuteras, förstås beroende på hur situationen utvecklas mellan nu och då.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Slutsatser om förbättrad beredskap, insatskapacitet och motståndskraft mot framtida kriser. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 6 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Regeringen ser positivt på att man nu kommer att kunna anta slutsatser om att vi behöver återställa och fördjupa den inre marknaden. Vi behöver en förbättrad beredskap och en större insatskapacitet och motståndskraft mot framtida kriser, och vår inriktning är att ställa oss bakom ett antagande.

I förhållande till de delar i slutsatserna som handlar om den inre marknaden, strategiska beroenden och motståndskraft hade regeringen gärna sett att vikten av en öppen ekonomi och ett multilateralt samarbete underströks ytterligare. Vi tycker dock att det kunde vara tydligare i de här

delarna, men vi bedömer ändå att den text som nu ligger på bordet är godtagbar. Vi föreslår därför att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom ett antagande.

2021/22:13
19 november

Anf. 7 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Jag tycker också att texterna är godtagbara, men de är ju på en abstrakt nivå. Det är alltså lätt att ställa sig bakom dem, så att säga.

Jag hade egentligen en fråga om den fortsatta hanteringen. Det står i vår bakgrund att detta kommer att komma tillbaka till rådet i juni nästa år, men utifrån den här abstrakta nivån antar jag att det kommer att komma vidare saker. Det är alltså en fråga om fortsättningen.

Anf. 8 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Detta kommer att hanteras vidare i den kommitté som rådet har för krishantering, IPCR. Förhoppningsvis blir det lite mer kött på benen i och med den hanteringen.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 10 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Under den här punkten kommer allmänna rådet att diskutera några av de aktuella frågorna inom EU:s utvidgningsprocess. Det är inte tal om några beslut och inte heller några slutsatser vid det här mötet. Ni minns kanske att utrikesministern och jag var i nämnden den 18 juni och samrådde om utvidgningen inför mötet med allmänna rådet några dagar senare. För bara någon vecka sedan var det ett samråd om västra Balkan inför rådet för utrikes frågor, och den 5 oktober skedde också ett samråd inför västra Balkan-toppmötet i Brdo.

Ordförandeskapet har satt upp den här punkten på dagordningen vid detta möte för att man har en förhoppning om att äntligen kunna nå framsteg när det gäller Nordmakedoniens och Albaniens EU-förhandlingar. Syftet är att sätta press på Bulgarien, eftersom landet fortsätter att blockera Nordmakedoniens förhandlingsstart. Detta gör de trots att vi förra året hade ett enhälligt beslut från Europeiska unionen om att gå vidare. Tanken är också att Albaniens förhandlingar ska inledas parallellt med Nordmakedoniens, och i och med blockeringen av Nordmakedonien har inte heller Albanien kunnat påbörja förhandlingar. Det är alltså två negativa faktorer på plats här.

Jag menar att EU:s hela förtroende i den här regionen skadas när vi inte kan leva upp till våra åtaganden som union. Det riskerar också att i förlängningen påverka de krafter som verkligen vill ha reformer och framsteg, vilket man möjligen kan se tecken på i Nordmakedonien. Samtidigt är det andra aktörer – stora sådana – som flyttar fram sina egna positioner.

Därför menar regeringen att det är mycket viktigt att EU agerar samstämmigt och trovärdigt i förhållande till länderna på västra Balkan. Bulgariens blockering är oacceptabel, och det får inte vara så att bilaterala krav tar de här anslutningsförhandlingarna som ett slags gisslan, som nu. Sedan är det förstås upp till länderna på västra Balkan att själva fortsätta och fördjupa sina reformansträngningar, och det kravet kommer vi inte heller att vika ifrån.

När det gäller utvidgningsprocessen i övrigt är inriktningen fortsatta diskussioner, som sedan ska ske vid nästa möte i allmänna rådet i december. Det kommer att förhandlas slutsatser inför det också.

Anf. 11 SOFIA DAMM (KD):

Herr ordförande! Jag välkomnar verkligen att man så tydligt har med ståndpunkten att Bulgariens blockering av Nordmakedonien över huvud taget inte är acceptabel. Jag undrar dock lite vad det är för press som nu sätts på Bulgarien – vad får Bulgarien, så att säga? Det känns ändå som att statsrådet var ganska positiv till att detta kommer att kunna lösas. Ska vi ha de förhoppningarna? Finns det indikationer på att förhandlingen går vår väg i detta? Går det att förtydliga det?

Anf. 12 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Jag uttryckte mig nog inte tillräckligt tydlig om jag lät så positiv till att detta skulle fungera, för det är jag inte säker på. Jag är positiv till att vi får den här möjligheten att sätta press på Bulgarien, och jag tror att den bulgariska representanten kommer att få höra från en lång rad engagerade medlemsstater – förhoppningsvis från *alla* andra – att detta är otillständigt. Den press som kommer att upplevas vid det förhandlingsbordet kommer man nog inte att vilja bli utsatt för så många gånger.

Jag hoppas att detta kan bidra, men det finns naturligtvis andra metoder att sätta press. Vi har ju bilaterala kontakter med Bulgarien, och dem ska vi utnyttja även framöver för att med alla möjliga medel få dem att ändra sig så att vi äntligen kan komma vidare i den här förhandlingsprocessen.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 6, Förbindelserna EU–Förenade kungariket. Detta är en informationspunkt.

Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Även om det är en informationspunkt kan det kanske bli diskussion här, för detta är en gammal favorit i repris, höll jag på att säga. Det finns en allvarlig risk att vi har en ny brexitdiskussion framför oss, av liknande slag som vi har haft under tidigare år. Det handlar framför allt om genomförandet av Nordirlandsprotokollet, vilket var en av de tre stora delarna av själva utträdesavtalet mellan Storbritannien och EU.

Det har varit stora meningsskiljaktigheter mellan EU och Storbritannien under hösten. Britterna har velat ha en omförhandling av hela det här protokollet, och de vill ersätta den mekanism som vi var

överens om – där EU-domstolen spelar en viktig roll när det gäller att lösa tvister – med en helt annan tvistlösningsmekanism där EU-domstolen inte har någon roll alls.

Från kommissionens sida har man gjort klart att en omförhandling av protokollet inte är aktuell. Förra månaden lade man dock fram ett paket som innehåller en lång rad väldigt flexibla förslag till hur man ska underlätta genomförandet av det här protokollet. Till exempel skulle andelen kontroller som utförs på varor som går mellan Storbritannien och Nordirland minskas med uppemot 80 procent, om jag har förstått saken rätt. Man genomför lättnader i kontrollen av varuhandeln på det sättet.

Hittills har dock den brittiska regeringen vidhållit sina krav på omförhandling, trots det här paketet. De har dessutom hotat med att vidta så kallade skyddsåtgärder genom att utlösa artikel 16 i protokollet. Skulle de gå så långt att de utlöser artikel 16 – den nödbromsen, så att säga – måste EU förstås ta ställning till hur vi ska reagera på det. Kommissionen har där reagerat kring olika motåtgärder, alltifrån att starta en tvistlösningsmekanism till att gå så långt som att till och med säga upp hela handels- och samarbetsavtalet. Det är klart att det vore mycket allvarligt om vi rörde oss ditåt.

Jag vill ändå säga att tongångarna, såvitt jag har förstått det, har ändrats en del under just den senaste veckan. Till en del har den brittiska regeringen i alla fall synt mer konstruktiv; man säger nu att man vill fortsätta de tekniska samtalen, och man har inlett realdiskussioner kring det paket kommissionen presenterade. Jag bedömer det som att risken för att vi i närtid får en ytterligare upptrappning av konflikten har minskat. Det är positivt. Kanske är det här en taktisk manöver från britternas sida – det vet jag inte – men än så länge ser det bättre ut än vad det gjorde för ett par veckor sedan. Jag läser till och med i medierna att man talar om att det skulle vara möjligt att få en uppgörelse före jul, och det är klart att det vore en bra julklass.

Skulle det vid det här mötet bli en diskussion om hur EU ska agera framöver, herr ordförande – särskilt om man nu ändå aktiverar artikel 16 – tänker jag säga att vi stöder kommissionens arbete med att hitta olika proportionerliga svarsalternativ som man kan använda beroende på hur en sådan utlösning av artikel 16 ser ut, men framför allt tänker jag betona vikten av att vi håller ihop och är eniga inom EU i den fortsatta hanteringen. Jag tänker att den allra viktigaste signalen att lyssna på där är den som kommer från Dublin om hur man i Irland bedömer den situation som riskerar att uppstå.

Vi vill förstås att det ska bli en konstruktiv fortsatt diskussion med Storbritannien för att hitta de här flexibla lösningarna. Men då behövs också en rörelse från brittisk sida, och förhoppningsvis är det lite grann av det vi har sett nu den senaste veckan. Inriktningen måste förstås fortsätta att vara att någon omförhandling inte är aktuell. Det här avtalet har Storbritannien en gång skrivit under tillsammans med oss, och det måste fortsätta att gälla.

Anf. 15 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tror att jag nästan fick svar på min fråga, men jag ställer den ändå. Vi har alla jobbat länge med brexitförhandlingarna, så det finns många skäl till att inte återuppta dem.

Precis som statsrådet sa är det otroligt viktigt att EU håller ihop och är samstämmigt. Vi var några som var ganska imponerade av att man lyckades med det förra gången, och såvitt jag förstår är läget fortfarande detsamma.

Men det är inte bara Dublins inställning som är intressant; det finns andra nationer som ligger närmare och som jag antar är lite mer känsliga. Min fråga är därför fortfarande om statsrådet tror att man kommer att kunna hålla ihop inom EU.

Anf. 16 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ja, jag tror det. Det är förvisso sant att det finns olika accenter från olika medlemsstater i de interna diskussionerna om vad man lägger fram kring detta, och vi har som bekant en bilateral fnurra på tråden mellan Frankrike och Storbritannien kring fiskefrågorna.

Men värdet av att unionens alla medlemsstater håller ihop och gör samma sak som vi gjorde i den förra förhandlingen är så pass stort att jag tror att det kommer att övertrumfa det andra.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Eftersom EU-ministern nu gjorde ett förtydligande avseende positionen konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Den årliga rättsstatsdialogen – landsspecifik diskussion. Detta är en diskussionspunkt och en återkommande fråga.

Anf. 18 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Det här är som sagt en diskussionspunkt. Det handlar om den rättsstatsdialog som vi startade förra året för första gången. Den innehåller dels en allmän horisontell del, dels en rad landsspecifika diskussioner.

Nu vid rådets möte i nästa vecka är det fem länder som står i centrum: Kroatien, Italien, Cypern, Lettland och Litauen. Diskussionerna ska basera sig på de landkapitel som finns i kommissionens årliga rapport som kom tidigare i somras. Jag tror att nämnden har kunnat ta del av sammanfattningarna av de fem ländernas landkapitel, och jag vill säga några korta ord om vart och ett av länderna.

Mest finns kanske att säga om Kroatien, där det finns en uppenbar brist på förtroende för rättsväsendets oberoende. Jag tror att det är det land i Europa som har den största andelen av den egna befolkningen som har minst förtroende för rättsstatens oberoende. Det ligger så att säga i den ena änden. Det finns en utdragen och splittrande konflikt mellan regeringen och presidenten om tillsättande av ordförande i högsta domstolen, och det har förstås inte bidragit till att stärka förtroendet. Dessutom har ett antal korruptionsaffärer avslöjats under året.

När det gäller Italien har landet länge kritiserats av EU för sina långa och ineffektiva juridiska processer. Det finns också, och har funnits, fysiska attacker, dödshot och andra former av hot mot journalister. Detta är fortfarande en utmaning för Italien.

Också i det cypriotiska rättssystemet finns många, långa och utdragna juridiska processer. Också där finns särskilda utmaningar när det gäller

korruption. Ändå får man säga att riksåklagarmyndigheten i landet uppenbarligen har förstärkts avsevärt och kan åtala för ekonomiska brott inklusive korruption på ett annat sätt än tidigare.

I Lettland har man nyligen antagit en strategi som syftar just till att stärka rättsväsendets oberoende. De har också ett ramverk för skydd av journalister, men trots detta fortsätter journalister att utsättas för personangrepp på nätet – faktiskt ofta från politiker i Lettland.

Slutligen har vi det litauiska rättssystemet. Det är effektivt. Man har digitala verktyg i stor utsträckning, och det är uppenbarligen ett modernt rättssystem. Men vad som påpekas för Litauen är att utnämningar till höga domarbefattningar ofta är föremål för kraftiga förseningar.

Detta var lite kort om de här fem länderna. För egen del tänkte jag vid mötet i nästa vecka särskilt lyfta upp betydelsen av mediefrihet och journalisters säkerhet. Vi ställer väl oss alla bakom att en fri press och en dynamisk samhällsdebatt är en hörnsten i våra demokratier och att journalisternas betydelse för demokratin inte kan överskattas.

Jag tänker också lyfta upp några andra viktiga utmaningar som kräver vår uppmärksamhet, till exempel detta att rättsväsendets oberoende fortfarande är ett problem i ett antal EU-länder. Det är verkligen avgörande för att vi ska kunna upprätthålla vår rättsstatsprincip att vi har oberoende domstolar.

Som vanligt är vi beredda att dela med oss av några svenska exempel på erfarenheter och åtgärder på området som möjligen kan vara till nytta.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Det är bra att EU-ministern lyfter upp rättsväsendets oberoende, fria medier och journalisters säkerhet. Det är oerhört viktiga och angelägna frågor för oss här i riksdagen.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Lagstiftningsplanering: Kommissionens arbetsprogram för 2022. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 20 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Kommissionen kommer att presentera programmet, som publicerades i mitten av oktober. Vi tror inte att det blir någon diskussion kring det här. Det är sista punkten på dagordningen och någonting som sedan återkommer till rådsstrukturerna när de konkreta förslagen presenteras.

Regeringen kommer att återkomma till nämnden när det finns anledning att ta ställning till de olika initiativ som listas i lagstiftningsprogrammet.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Övriga frågor. Finns det någonting där som EU-ministern önskar dryfta och lyfta?

2021/22:13
19 november

2021/22:13
19 november

Anf. 22 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):
Nej, herr ordförande, jag har inget sådant att tillägga.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi EU-ministern med medarbetare för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid kommande rådsmöte samt givetvis en solig och trivsamt helg.

Anf. 24 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):
Jag önskar hela EU-nämnden detsamma.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar forskningsminister, och i dag också tjänstgörande rymdminister, Matilda Ernkrans med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde.

Vi inleder med återrapport från möte i rådet den 28 maj. Finns det någonting där som forskningsministern önskar kommentera?

Anf. 26 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! När det gäller återrapporteringen från rymdministermötet den 28 maj och forskningsministermötet den 28 september har jag inget att rapportera från dessa möten utöver de rapporter som ni har fått i EU-nämnden.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går nu in på dagordningspunkt 7, Slutsatser om den framtida förvaltningen av det europeiska forskningsområdet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 28 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag är här för att överlägga om kommande beslut inom forskningsområdet inför konkurrenskraftsrådets möte den 26 november. Där kommer rådsslutsatser att antas om styrningen av det europeiska forskningsområdet, som förkortas ERA.

Under det senaste året har ERA varit föremål för överläggning med EU-nämnden vid ett flertal tillfällen, senast inför KKR:s möten i maj och september i år. Det beror på att det sker ett omtag när det gäller ERA:s mål, processer och styrning. Såväl Tyskland som Portugal och nu Slovenien har därför haft ERA som prioritering under sina ordförandeskap.

Det övergripande syftet med ERA är att stärka unionens vetenskapliga och tekniska grund genom att åstadkomma fri rörlighet för forskare och genom vetenskapliga rön och teknik inom ERA. ERA ska också stärka EU:s konkurrenskraft och näringslivets förmåga att möta olika samhällsutmaningar.

Under det slovenska ordförandeskapet har rådsslutsatser om styrningen av ERA förhandlats fram. Målet är att de ska kunna antas på KKR:s möte den 26 november.

Rådsslutsatserna framhåller att det behövs en reformering och styrning av ERA på grund av nya förutsättningar och förväntningar på forskning och innovation. Insatser behövs för att säkerställa EU:s vetenskapliga ledarskap och för att mer effektivt utnyttja FOI för samhällets och ekonomins utveckling, till exempel för att hantera klimatförändringarna och covid-19-pandemin.

Rådsslutsatserna beskriver också hur styrningen av ERA bör utformas utifrån grundläggande gemensamma värderingar för forskning och innovation och principer för ERA samt prioriterade områden för gemensamma ERA-åtgärder. Dessa finns beskrivna i ERA policy agenda, som utgör en bilaga till rådsslutsatserna, samt i rådsrekommendationen om en pakt för forskning och innovation, som är en särskild punkt på agendan inför KKR. Den återkommer vi till.

Angående de olika styrande rollerna och hur de ska utformas för implementeringen av ERA föreslås rådet ha en policyrådgivande roll och en beslutande roll, medan kommissionen föreslås vara initiativtagare till insatser i ERA.

ERA Forum, som består av representanter för medlemsstaterna och deras undergrupper, rekommenderas att bli den funktion som står för utförandet av insatserna. Vikten av intressenternas deltagande lyfts fram och föreslås bli mer systematiskt involverade. Medlemsstaterna uppmanas att identifiera prioriterade ERA-åtgärder och göra åtaganden för implementering av dem på nationell nivå.

Vidare uppmanas medlemsstaterna att avsätta tillräckligt med resurser för implementering, uppföljning och utvärdering av åtgärderna inom det europeiska forskningsområdet ERA.

Rådsslutsatserna framhåller också att samarbete med associerade länder, tredjeland, och med intressenter bör baseras på gemensamma principer och värderingar.

Därmed har jag kommit till den till nämnden utskickade svenska ståndpunkten, som landar i att Sverige avser att ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Jag är nu beredd att svara på nämndens frågor.

Anf. 29 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Jag har en fråga som gäller det andra stycket i den svenska ståndpunkten, som handlar om excellensprincipen. Det står att hörnstenen ska vara att de bästa forskarna med de bästa idéerna i en ansökan ska få finansiering. Vi vet ju genom ett flertal undersökningar, åtminstone på nationell nivå, att män har lättare att få forskningsmedel vid utlysning av finansiering och att det inte finns något belägg för att männen är mer excellenta. Det finns svenska undersökningar som visar att excellenta kvinnor inte får medel, samtidigt som mindre excellenta män får det.

Det står inte någonting i slutsatsen om just problematiken att forskningsfinansiärer ser olika på mäns och kvinnors kompetens och presentationer. Utifrån det undrar jag dels om regeringen är beredd att lägga in en liten punkt om jämställdhet i det stycket, dels hur regeringen arbetar för att få en jämställd fördelning enligt excellensprincipen.

Anf. 30 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag tackar Ilona Szatmari Waldau för frågan.

Det första jag vill säga är att en stor del av de insatser som Sverige har gjort när det gäller rådsslutsatserna är att vi har bevakat och försvarat de texter och skrivningar som handlar om just jämställdhet. Det är klart att vi behöver fortsätta att jobba med jämställdhet på nationell nivå men också på europeisk nivå. Vi har bland annat sett till att det fortfarande finns referenser till Ljubljandeklarationen, som handlar om jämställdhet, i rådsslutsatserna. Det är viktigt.

Sedan tycker jag att man ska läsa hela den svenska ståndpunkten. Längre ned i ståndpunkten är vi väldigt tydliga med att det ska finnas nationella reformer, vilket krävs i alla länder inom ERA, om exempelvis jämställdhet och meritokratisk rekrytering inom akademi. Det är något som vi får ta ansvar för också på nationell nivå. Och Sverige har bevakat att just jämställdhetsfrågorna finns med i rådsslutsatserna. Det är mitt svar på Ilonas fråga.

Anf. 31 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag vet att Sverige jobbar mycket för jämställdhet, inte bara i forskningsfrågor utan i de flesta frågor. Men jag kan också se att det finns en skillnad i att arbeta generellt för jämställdhet, till exempel för att fler kvinnor ska forska eller att fler kvinnor ska ansöka. Det innebär dock inte med automatik att olika forskningsfinansiärer ser den ojämställdhet som finns när det gäller hur man behandlar män och kvinnor och framför allt hur man bedömer män och kvinnor.

Det är oerhört viktigt att man varje gång man talar om excellensprincipen också talar om att kvinnor och mäns excellens bedöms olika och orättvist. Därför tycker jag att det även i fortsättningen är viktigt att det poängteras att även excellensprincipen ska vara jämställd.

Jag anmäler en avvikande ståndpunkt i frågan.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Vänsterpartiet.

Vi går nu in på dagordningspunkt 8, Rådets rekommendation om en pakt för forskning och innovation i Europa. Det gäller kommissionens förslag till rättslig grund, artiklarna 182.5 och 292 första och andra meningarna, i EUF-fördraget. Det är ett beslutsärende.

Anf. 33 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Som jag sa tidigare har parallellt med förslaget om rådsslutsatser för styrning av ERA också en pakt för forskning och innovation tagits fram. Pakten handlar om en frivillig och icke-bindande överenskommelse som grundar sig i ett ökat behov av fördjupad samordning av nationell politik för att förverkliga ERA och stärka europeisk forskning och innovation i en snabbare takt.

Medan rådsslutsatserna om styrning av ERA hanterar utformningen av styrningen fastställer pakten för forskning och innovation de grundläggande värderingarna för forskning och innovation och principerna för det nya ERA samt de prioriterade områdena för

gemensamma ERA-åtgärder. Till exempel lyfts vetenskaplig excellens, jämställdhet, etik, integritet, forskningsfrihet, värdeskapande och socialt ansvar fram.

I pakten finns också frivilliga investeringsmål för forskning och innovation. Bland annat finns det sedan det tidigare satta målet 3 procent av bnp till forskning och utveckling för medlemsstaterna. Bland de nya målen uppmannas medlemsstater med låg andel FoU-utgifter att öka sina nationella investeringar med 50 procent över fem år.

I rådsrekommendationen uppmannas kommissionen och medlemsstaterna att utveckla verktyg och processer för planering och utvärdering för att följa utvecklingen av ERA. En rekommendation om nationella färdplaner är ett exempel. Ett annat exempel är en gemensam resultattavla för aggregerade data på EU-nivå som även ska vara tillgänglig på detaljnivå för medlemsstaterna.

Vid överläggningen i utbildningsutskottet framkom synpunkter på förslaget till svensk ståndpunkt, vilket är justerat i det underlag som finns i ert utskick. Jag kan läsa upp den svenska ståndpunkten om ni vill. Annars finns den i skriftlig form för nämndens ledamöter med de förändringar som blev efter överläggningen med utbildningsutskottet.

Anf. 34 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Ordförande! Jag tackar så mycket för föredragningen!

Jag tycker att det är mycket som är bra i förslaget. Det är bra att vi får lite mer styrning, och vi ser väldigt positivt på samarbetet. Jag vill också tacka för att förändringen har gjorts. Det är förstås väldigt bra. Nu står det att regeringen framhåller betydelsen av vetenskaplig excellens samt kriterier för tilldelning av medel till europeiska program för forskning och innovation.

Detta är mycket bra, så jag tackar för att ni har lyssnat och ändrat.

Anf. 35 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Marie-Louise Hänel Sandström läste precis upp den mening som även här handlar om excellens som kriterium för tilldelning av medel. Även här vill Vänsterpartiet att det ska vara tydligt att man ska motverka skillnader mellan kvinnor och män i bedömningarna. Vi har anmält en avvikande ståndpunkt i utbildningsutskottet om detta, och jag anmäler den också här.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att forskningsministern nickar. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Forskning och innovation för att uppnå sektorsövergripande mål. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 37 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! På dagordningen till KKR den 26 november finns en riktlinjediskussion om betydelsen av att bättre integrera forskning och innovation för att uppnå tvärssektoriella mål. Det hade inte kommit något underlag när jag var i utbildningsutskottet för överläggning, så det är EU-

nämnden som nu är först med att få del av detta.

Jag tänker berätta lite om detta och sedan läsa upp ståndpunkten i slutet av den här delen, om ordförande föredrar att jag gör så.

2021/22:13
19 november

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Ja, det är precis så det fungerar i EU-nämnden, att även det muntliga ordet räknas som det skrivna.

Anf. 39 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Fokus för debatten kommer att vara på hur den tvärsektoriella samordningen av tre initiativ hanteras på nationell nivå och hur forskning och innovation kan bidra till att uppnå initiativens målsättning.

I underlaget från ordförandeskapet, som nu har inkommit till oss, beskrivs initiativen, som är Fit for 55, det nya europeiska Bauhaus, den europeiska Myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser, Hera, och hur målen ska kunna uppnås genom bland annat satsningar av medel också från Horisont Europa.

Fit for 55-paketet syftar till att EU år 2030 ska ha minskat utsläppen av växthusgaser med 55 procent jämfört med 1990, som ni känner till. Horisont Europa kommer därför att använda 35 procent av sin budget för klimatrelaterade och gröna projekt, inklusive partnerskapsprogram i industrin och så kallade uppdrag, missions, för att bidra till detta mål.

Satsningen på ett nytt europeiskt Bauhaus, som lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i samhällsbyggandet, är också en viktig del i den gröna omställningen. Horisont Europa kommer att stödja detta initiativ, till exempel genom uppdraget med klimatneutrala och smarta städer.

Forskning och innovation kommer att vara en grundpelare inom Hera och bidra till dess målsättningar. Det handlar bland annat om att förutse olika hot samt använda forskning och utveckling för att ta fram medicinska behandlingar. Covid-19-pandemin har visat vikten av forskning och innovation på ett mycket tydligt sätt.

Fit for 55, det nya europeiska Bauhaus och Hera är alla nya initiativ. Meddelandet om Bauhaus presenterades den 15 september och Hera den 16 september. Med det sagt är det som regeringen avser att lyfta fram i riktlinjedebatten av en art där det redan finns tydliga kopplingar till redan pågående nationellt arbete. Många av de strategiska satsningar och program som finns med i den senaste forsknings- och innovationspropositionen kan kopplas till de här tre initiativen, och det finns stora möjligheter till koordinering framöver.

Därmed kan jag läsa upp den svenska ståndpunkten i och med att det här hanteras i EU-nämnden. Förslaget till svensk ståndpunkt är följande:

Regeringen välkomnar initiativen Fit for 55, det nya europeiska Bauhaus och Hera. Inom samtliga initiativ utgör forskning och innovation viktiga komponenter.

Regeringen instämmer i behovet av strategiska satsningar inom olika policyområden i ambitionen att hantera samhällsutmaningar och öka konkurrenskraften. Enligt regeringens uppfattning är det därför viktigt att EU:s ramprogram för forskning och innovation Horisont Europa bidrar till att uppnå målsättningarna inom Fit for 55, det nya europeiska Bauhaus och Hera.

För att stärka det svenska deltagandet inom Horisont Europa har regeringen för första gången antagit en nationell strategi för deltagandet. Strategin innehåller konkreta mål och insatser på aktörsnivå för att öka det svenska deltagandet.

De tre initiativen Fit for 55, det nya europeiska Bauhaus och Hera har kopplingar till flertalet av de strategiska satsningar som pekas ut i den senaste forsknings- och innovationspropositionen, där det även framgår att de nationella forskningsprogrammen ska verka för synergier med Horisont Europa.

Vid sidan av strategiska satsningar för att hantera samhällsutmaningen vill regeringen också betona vikten av grundforskning, satsning på forskningsinfrastruktur och effektiva innovationssystem. Frågor om akademisk frihet, jämställdhet i forskningen och vetenskaplig excellens får inte glömmas bort och måste inkluderas i arbetet i strategiska initiativ.

I regeringens samverkansprogram, som finns utpekade i forsknings- och innovationspropositionen, identifieras sektorsövergripande prioriteringar och mål som kan kopplas till Fit for 55, det nya europeiska Bauhaus och Hera. Samverkansgrupperna har möjlighet att ge inspel till regeringen kring exempelvis policymässiga och regulatoriska förändringar och förslag på insatser som skulle möjliggöra ökad innovationskraft inom specifika områden.

Så ser förslaget till svensk ståndpunkt ut. Därmed är jag beredd att svara på nämndens frågor.

Anf. 40 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Ordförande! Det här låter ju spännande. Framför allt är det spännande namn på initiativen.

Jag tycker att det låter positivt att man vill se ökade insatser för att få ett ökat nationellt deltagande. Jag är nyfiken på vad det är för ännu mer ökade insatser, men det låter i alla fall positivt så här långt.

Anf. 41 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Tack, Marie-Louise Hänel Sandström, för kommentaren!

Anledningen till att regeringen har plockat fram en strategi är som sagt att vi ska ha ett samlat arbete från många olika aktörer där målet är att vi faktiskt ska bli bättre på att hitta synergieffekter och även se till att vi tar hem en del av den forskning som ska bedrivas inom Europeiska unionen utifrån att vi är mycket framstående på många av de här områdena.

Den strategin finns tillgänglig att läsa mer om. Men, som sagt, tack för kommentaren!

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar forskningsministern extra mycket för de transparenta översättningarna mellan svenska och engelska och att vi fick de förtydligandena.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nu blir forskningsministern rymdminister! Vi går in på dagordningspunkt 10, Slutsatser om en rymd för alla. Det är ett beslutsärende.

Ordförande! På KKR den 26 november kommer det slovenska ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser om en rymd för alla att tas upp för antagande.

Rådsslutsatserna konstaterar inledningsvis att industrikapaciteten inom rymdsektorn är ojämnt fördelad inom Europa och påpekar att antalet små och medelstora företag ökar snabbare i länder som redan har en etablerad rymdindustri.

Rådsslutsatserna lyfter därför fram att innovationskraften hos nya små och medelstora företag bör stödjas med hjälp av de olika finansieringsmöjligheter som EU har till förfogande. Syftet bör enligt rådsslutsatserna framför allt vara att fler företag i medlemsländerna ska kunna bli bättre integrerade i det europeiska ekosystemet inom rymd.

Rådsslutsatserna betonar vidare vikten av fortsatt oberoende europeiskt tillträde till rymden, av tillgång till riskkapital och av samordning med de aktiviteter som bedrivs inom det europeiska rymdorganet Esa.

I rådsslutsatserna noteras att en rymdlägesbild kommer att vara viktig för skydd av existerande rymdinfrastruktur. Rådsslutsatserna inbjuder bland annat kommissionen att undersöka möjligheten att utveckla ett rymdbaserat system för säker kommunikation i EU. Samtidigt understryks vikten av ett framgångsrikt genomförande av jordobservationsprogrammet Copernicus och av full operativ förmåga för satellitnavigeringssystemet Galileo.

Rådsslutsatserna lyfter också fram behovet av att säkerställa ett hållbart utnyttjande av rymden, i vilket bör ingå bland annat åtgärder för att utveckla förmåga till rymdtrafikledning.

Rådsslutsatserna inbjuder slutligen kommissionen, EU:s rymdmyndighet och medlemsstaterna att förstärka banden mellan rymdsektorer och icke rymdsektorer för att främja utvecklingen av ekosystem inom rymd i medlemsstaterna. Dessutom inbjuds kommissionen att se över vilka reglerade och standardiserade åtgärder som kan behövas för ökad användning av EU:s rymdtjänster i samhället.

Regeringens bedömning är att förslaget till rådsslutsatser ligger väl i linje med den svenska rymdstrategin från 2018, som bland annat anger att rymdverksamhet bör bedrivas utifrån ett helhetsperspektiv där nyttan för samhället står i centrum. Verksamheten bör baseras på en stark rymdindustri och rymdforskning av hög kvalitet så att Sverige kan fortsätta vara en stark rymdnation.

Här finns ståndpunkten utskickad. Jag har också haft överläggningar i utbildningsutskottet, så jag tänker att den svenska ståndpunkten finns i skriftlig form. Med det är jag beredd att svara på frågor.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Jag välkomnar ministrarnas transparens i ärendet.

Anf. 45 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr ordförande! I utbildningsutskottet anmälde vi en avvikande mening. Icke förvånande vidhåller vi den i dag.

Det handlar kort om att regeringen ska påpeka vikten av budgetrestriktivitet. Det kan tyckas tjugigt, men vi tycker att man måste tjata om den punkten.

Har vi förresten en regering just nu?

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Ja, uppenbarligen, eftersom ministern är på plats. Det är inget hologram.

(Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S): Man vet aldrig.)

Men man vet aldrig. Vi får väl se hur det landar.

Till protokollet: Det är en avvikande ståndpunkt som framförts.

Är det något forskningsministern önskar kommentera? Jag skojar lite och säger rymdministern.

Anf. 47 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Faktum är att det är för att jag är forskningsminister och för att vi är väldigt duktiga på forskning om just rymden som jag ibland också får titulera mig rymdminister.

Ja, den avvikande meningen anmäldes av Sverigedemokraterna också i utbildningsutskottet. Det jag kan säga är att anledningen till att vi inte i det här ärendet har med en referens till budgetrestriktivitet, som ni kan se att vi har med i nästa ärende, är att i den policydebatt som vi senare ska hantera pratar man om finansiering. Därför har vi med den ståndpunkten där. Men i det här ärendet rör vi oss fortfarande inom rymdprogrammet och rymdförordningen. Det finns redan reglerat inom MFF, alltså långtidsbudgeten, så vi menar att här är det redan klart och tydligt att de pengar man har är de pengar man har.

Jag har noterat att Sverigedemokraterna ändå vill anmäla en avvikande mening. Det står det Sverigedemokraterna fritt att göra, tänker jag, men det kanske ordföranden ska konstatera.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Jag gillar energin här. Det känns positivt att vi håller på formerna.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går in på dagordningspunkt 11, Rymdtrafikledning. Nu börjar det bli spännande, för det låter lite grann som en titel från *Star Wars*. Rymdtrafikledningen kallar på forskningsministern. Det här är ett informationsärende.

Anf. 49 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Även om rymdtrafikledning är spännande och viktig är det som kommer att hända på KKR den 26 november att det slovenska ordförandeskapet kommer att presentera en rapport om rymdtrafikledning.

Mot bakgrund av en konferens om rymdtrafikledning som ägde rum på tyskt initiativ i juni 2021 har man tagit fram en rapport om statusen för EU:s arbete med att utveckla en samsyn kring hur förmågan till

rymdtrafikledning bör utvecklas och hur den europeiska synen på frågan kan tas vidare i en internationell diskussion. Men på den här rapporten den här gången avser inte regeringen att framföra några synpunkter.

2021/22:13
19 november

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 12, Långsiktig hållbarhet hos och hållbar utveckling och finansiering av den ”nya rymden”. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 51 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det här är som sagt en policydiskussion som det slovenska ordförandeskapet har aviserat om långsiktig och hållbar utveckling och finansiering av New Space. Den kommer att hållas under konkurrenskraftsrådets möte den 26 november.

Med New Space brukar avses den snabba omvandling och expansion som rymdsektorn genomgår globalt genom teknikutveckling, nya sätt att utnyttja rymdinfrastrukturen, kommersialisering och det ökade antalet statliga och privata rymdaktörer. Behovet av riskkapital och ett diversifierat utbud av finansieringsmöjligheter för ny och innovativ rymdverksamhet har därför uppmärksamrats i ökande utsträckning sedan några år tillbaka.

Underlaget för policydiskussionen utgår från en kort beskrivning av utvecklingen inom New Space och de möjligheter till nya innovationer, affärsmodeller och applikationer som därigenom uppstått. Konsekvenserna av ett ökande antal satelliter i omloppsbana runt jorden och en statlig påverkan på marknadsvillkor berörs kort.

Diskussionsunderlaget tar kortfattat upp förutsättningar för och behovet av en långsiktig och hållbar användning av rymden liksom behovet av finansieringsmöjligheter för små och medelstora rymdföretag.

I tidigare rådsslutsatser från maj 2021 om en ny rymd för människor underströks bland annat att ett nytt europeiskt förhållningssätt till rymden måste omfatta hela värdekedjan i rymdverksamheten med ramvillkor som stöder uppkomst av nya europeiska aktörer, minskar regel- och marknadshinder och möjliggör ökade privata investeringar.

Samtidigt har de allt större aktiviteterna på rymdområdet globalt och den ökande trängseln i satellitbanan runt jorden ökat behovet av riktlinjer för ett långsiktigt, hållbart och fredligt utnyttjande av rymden.

Sverige har drivit på arbetet med sådana riktlinjer inom FN-systemet. De antogs och publicerades 2019. Regeringens förslag till svensk ståndpunkt tar sin utgångspunkt i den nationella rymdstrategin, som riksdagen ställde sig bakom i november 2018.

Också här finns den svenska ståndpunkten utskickad till EU-nämnden i skriftlig form. Jag läser gärna upp den, men om nämnden tycker att den finns föredragen i skriftlig form är det upp till nämnden.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Den finns föredragen i skriftlig form, men jag gillar att forskningsministern är ambitiös och vill ge oss ytterligare information. Det är vi extra glada för.

Anf. 53 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Från Vänsterpartiets sida brukar vi ganska ofta ta upp rymdens kommersialisering – hur otroligt viktigt det är när vi tittar på rymden och jobbar med rymden att vi också ser till att den inte kommersialiseras.

Regeringen har i sin ståndpunkt skrivit att det är viktigt att rymdverksamheten måste bedrivas med nyttan för samhället i fokus. Men det handlar också mycket om investerare, nya små och medelstora företag och så vidare. Då har jag en fråga till statsrådet. När vi pratar om företag och investeringar hoppas jag att vi pratar mer om framtagande av rymdtekniken, så att säga, på planeten. Förstår ni hur jag menar? Det handlar alltså om att till exempel svenska företag som tillverkar eller utvecklar olika rymdtekniker och till exempel satelliter ska ha möjlighet att vara med, inte om att företag ska kunna tävla om plats i rymden. Jag vill bara försäkra mig om att det är den svenska linjen.

Anf. 54 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Herr ordförande! Det är väldigt spännande med rymden. Vi pratar om rymd för alla. Vi pratar om New Space. Det är alltså mycket som händer. Precis som ministern säger ligger Sverige bra till, men det är också väldigt viktigt att vi fortsätter att göra det.

Det är väldigt bra att vi pratar om olika affärsmodeller. Vi har tidigare pratat om satellitnavigeringssystemet Galileo, som egentligen är ett system som ligger i Sverige men som har schweizisk ägare. Jag känner en viss oro när det gäller konkurrensmöjligheterna och rymdfördraget 25.3, som vi har pratat om tidigare på våra utskottsmöten. Det handlar om att man inte ser att det blir konkurrensneutralitet mellan till exempel tredjeländer som Schweiz och Storbritannien. Vi känner en ganska stor oro för det från svensk sida och från Moderaternas sida, förstås.

Egentligen är det så att vi vill ställa oss bakom ståndpunkten, men vi vill ha ett tillägg från Moderaterna, som vi har lagt fram tidigare. Jag tänkte att jag skulle läsa upp det. Det står så här: Moderaterna ställer sig bakom den svenska ståndpunkten men vill få fört till protokollet att vi känner en djup oro när det gäller rymdförordningen artikel 25.3 om företags lika konkurrensmöjligheter i rymdprogrammet. Vi anser att detta inte ligger i linje med Sveriges intresse.

Anf. 55 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag ska försöka ge några kommentarer. Jag vänder mig först till Ilona Szatmari Waldau. Det vi ska komma ihåg är att rymden är en global allmänning som är oreglerad, helt enkelt. Det svenska engagemanget i rymden utgår från den rymdstrategi som regeringen har lagt fram för riksdagen och som riksdagen har antagit. Där känner i alla fall jag en stark tydlighet i att vårt rymdengagemang utgår från vad vi kan ha för nytta av detta på jorden.

Sedan ska vi komma ihåg att det finns privata och kommersiella aktörer sedan tidigare när det gäller rymden. Det som är nytt är att det är fler privata aktörer som har ekonomiska och tekniska möjligheter att konstruera satelliter och få dem uppsända. Men det är fortfarande en ekonomi där det oftast är en blandning. Det finns nationella eller europeiska intressen, och sedan kompletteras det med privata intressen.

Jag kan tycka att rymdverksamheten, kanske på grund av den här utvecklingen, blir mer lik andra industrisektorer. Men det ställer också krav på ordentlig tillsyn från myndigheter i berörda länder, kanske inte minst när det gäller ökad trängsel i rymden och annat, just för att det är en global allmänning som vi gemensamt måste komma överens om hur vi använder.

Det är så jag skulle vilja lägga ut texten för Ilona Szatmari Waldau.

När det gäller Marie-Louise Hänel Sandström uppfattar jag det som att ni vill ha ett tillägg till protokollet, men jag vill bara understryka att vi från regeringens sida tycker att man behöver hantera dessa frågor i en god balans. Ibland säger man att vi behöver vara så öppna som möjligt men så slutna som nödvändigt. Det gäller väl i allra högsta grad också denna verksamhet. Jag tror att jag svarar så i alla fall.

Anf. 56 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för svaret!

Vi har tidigare från Vänsterpartiets sida när vi har diskuterat rymden haft en avvikande ståndpunkt när det gäller just rymdens kommersialisering, eftersom vi ser att det finns en risk att det blir ett fåtal aktörer med väldigt stora ekonomiska resurser som kommer att ha det största inflytandet när det kommer till rymdverksamheten. Jag hänvisar helt enkelt till tidigare ställningstagande från Vänsterpartiets sida i den frågan.

Anf. 57 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Herr ordförande! Tack så mycket, statsrådet, för svaret!

Jag håller med om att vi ska ha en viss restriktion. Men samtidigt betonar jag just Galileo, där vi har lagt otroligt mycket pengar från Sveriges sida, som ändå har en ägare från Schweiz. Det är tråkigt om vi inte skulle kunna ge möjlighet till den konkurrensen från det företaget.

När jag pratar om kommersialisering tycker jag givetvis att det är bra att vi ger den här möjligheten. Sedan väntar vi på att få en ny rymdlag, så att det kan bli ännu tydligare. Den kommer säkert snart.

Anf. 58 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Vi har haft en utredare som har tittat på ett förslag till en ny rymdlag. Detta kommer att presenteras inom kort, så att vi ser vad utredaren har kommit fram till. Det blir spännande. Sedan är det väl sedvanlig remiss och så vidare innan det kan hanteras. Men det blir spännande, och detta tror jag också kommer att vara viktigt när det gäller dessa frågor.

Jag vet inte om jag vill lägga till något ytterligare utifrån det Marie-Louise säger, men jag tycker att det är viktigt att vi från svensk sida, som jag sa, ska vara så öppna som möjligt men så slutna som nödvändigt. Å andra sidan har vi väldigt duktiga industriföretag i Sverige, och dem ska vi vara rädda om. Utifrån rymdstrategin säger vi att vi ska ha ett rymdengagemang som utgår från vad vi kan ha för samhällsnytta av det. Om vårt rymdengagemang kan bidra till att vi skapar fler jobb här i Sverige kan väl i alla fall jag tycka att det är en ganska bra samhällsnytta.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Hade Ted Gärdestad varit med oss i dag hade nog låten *Satellit* hetat *Satelliter*, antar jag. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Vi går in på dagordningspunkt 13, Övriga frågor. Det är punkterna a till och med f. Är det någonting där som forskningsministern önskar kommentera?

Anf. 60 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det finns ett antal informationspunkter på agendan, men regeringen avser inte att uttala sig med anledning av dessa informationspunkter.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Därmed har forskningsministern med bravur tagit sig igenom dagens EU-nämndssammanträde. Vi tillönskar forskningsministern ett bra möte och en trevlig helg. Naturligtvis hoppas vi också att solen kommer att lysa över dig och dina medarbetare. Tack för närvaron i dag!

Anf. 62 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Tack så mycket, ordförande! Jag och vi tillönskar naturligtvis EU-nämnden en fortsatt trevlig dag och en trevlig helg och önskar att solen också lyser över EU-nämndens ledamöter.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Sebastian de Toro samt statssekreterare Krister Nilsson med medarbetare välkomna till dagens EU-nämnds-sammanträde. Det är då information och samråd inför möte i rådet den 25 november.

Vi inleder med dagordningspunkt 3, Förordningen om en inre marknad för digitala tjänster. Det är ett beslutsärende.

Anf. 64 Statssekreterare SEBASTIAN DE TORO:

Herr ordförande! Vid rådsmötet ska en orienteringsdebatt hållas om förslaget till förordning om en inre marknad för digitala tjänster, DSA, med förhoppning om att man ska anta en allmän inriktning. Förslaget syftar till att skapa en inre marknad för digitala tjänster och harmonisera regler för digitala förmedlingstjänster.

Regeringen är i grunden stödjande till DSA-förslaget och anser att tillhandahållare av förmedlingstjänster behöver ta ett större ansvar för att ta bort och hålla borta innehåll som är uppenbart olagligt samtidigt som yttrande- och informationsfriheten värnas.

Det är också viktigt att säkerställa en lagtext som bidrar till att den digitala inre marknaden och innovationskapaciteten främjas och att reglerna är tydliga för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare. Det här innefattar också att fragmentering på den inre marknaden ska motverkas och att företagens, särskilt små och medelstoras, intresse av förutsebarhet och rättssäkerhet säkerställs i största möjliga utsträckning. Regeringen anser därför att det är nödvändigt att förordningens slutliga utformning har den asymmetriska ansats den har i dag, där skyldigheterna för tjänsterna är anpassade till både deras funktion och deras storlek.

Ett ytterligare led i att säkerställa tydliga regler är att tillsynen av förordningen blir enhetlig. Regeringen anser därför att ursprungslandsprincipen från e-handelsdirektivet är viktig att bevara. En annan viktig princip är förbudet mot att rikta generella övervakningsskyldigheter mot tjänstetillhandahållare.

Regeringen anser att det även i fortsättningen är nödvändigt att uppnå en balans i det slutliga förhandlingsresultatet, bland annat i syfte att säkerställa respekten för mänskliga rättigheter inklusive yttrandefriheten, jämställdhet och principen om icke-diskriminering samtidigt som skyddet för människors hälsa och miljö inte urholkas. I den bemärkelsen är det av yttersta vikt att förordningen är förenlig med WTO-regelverket i relevanta delar. Regeringen ska därför verka för att den slutliga förordningen är utformad så att den blir väl avvägd och proportionerlig och inte leder till ojämlika konkurrensvillkor mellan marknadens aktörer.

När det gäller de grundlagsmässiga aspekterna av DSA-förslaget anser regeringen att det förslag som föreligger bör kunna accepteras inom ramen för en allmän inriktning. Regeringen kommer även i fortsättningen att bevaka och följa upp viktiga delar av rådets förslag under den fortsatta

behandlingen av förordningen. Det gäller inte minst att åtgärder som vidtas av förmedlingstjänster efter anmälan ska omfatta enbart innehåll som är uppenbart olagligt och inte olämpligt innehåll. Det gäller även att förordningen förblir en förfarandereglering som styr processen om hanteringen av innehåll för förmedlingstjänster.

Anf. 65 MARTIN KINNUNEN (SD):

Vi hade en avvikande ståndpunkt i näringsutskottet som vi följer upp även här.

Kortfattat är vi positiva till att regeringen nu tydligt lyfter upp yttrandefrihetsfrågorna tidigt i den svenska ståndpunkten. Det är positivt. Sverigedemokraterna är dock inte nöjda, utan vi anser att Sverige ska driva på för att de dominerande nätplattformarna ska lyda under principen om kontraheringsplikt, vilket skulle innebära ett förbud mot att neka avtal eller utföra en prestation utan saklig grund. Vidare är det också angeläget att det blir svårare för stater eller privata storbolag att påverka informationsflöden utifrån politiska intressen.

Vår avvikande ståndpunkt från näringsutskottet ligger alltså fast.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Tack för förtydligandet! Det välkomnas till protokollet.

Anf. 67 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för föredragningen!

Även i Centerpartiet är vi positiva till den svenska ståndpunkten i stort. Vi har dock tidigare under året när detta har varit uppe till behandling – det var i näringsutskottet i februari och i EU-nämnden i maj – framfört avvikande ståndpunkt på den punkten att vi tycker att värmandet om yttrandefriheten inte framgår tillräckligt tydligt. Detta vill vi framföra även nu.

Vi har också några frågor om detta till statssekreteraren. Mediebranschen i Sverige har efterfrågat och drivit på för ett skydd för redaktionellt innehåll på plattformarna. Tyskland har lagt fram ett förslag. Har det diskuterats, och vad anser regeringen om det?

Vi har också en del synpunkter på den här ståndpunkten när det gäller hur tydligt det är kring användarvillkor och själva förfarandet om man hamnar i tvist. I dag är det bestämt att problem ska gå till skiljedomstol om man inte är överens om hur användarvillkoren ska tolkas. Det har dock inte beskrivits hur denna ska fungera, vilket skapar osäkerhet för både konsumenter och företag.

Vi har en uppfattning om att det här skulle ha kunnat förtydligas med ytterligare en skrivning som lyder: Regeringen kommer att fortsätta att arbeta för förtydligande rörande skiljedomsförfarande.

Ytterligare en fråga är vilka frågor som Sverige särskilt kommer att bevaka i trilogförhandlingarna avseende detta.

Anf. 68 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tycker att det är bra att ni är här samtidigt båda två, eftersom det finns beröringspunkter mellan DSA och DMA och vi ofta

pratar om dem tillsammans. Så gjorde vi även en gång tidigare här i EU-nämnden.

Moderaterna välkomnar regeringens ståndpunkt – jag tycker att man har poängterat de saker som är viktiga för Sverige och för oss alla. Ordföranden brukar ofta påminna oss att vi bara ska ha kompletterande mervärde här, och vi har som sagt var haft en diskussion om det i EU-nämnden flera gånger, en lite större den 21 maj där vi lade fram våra olika åsikter och även i näringsutskottet och i konstitutionsutskottet. Jag ska därför inte upprepa det.

Jag tycker som sagt var att regeringen har lyft fram viktiga saker att prioritera ur ett svenskt perspektiv, men jag hade faktiskt en fråga kring det som Centerpartiet lyfte fram kring överklagandeprocesser. Det är självklart att man ska kunna överklaga, men jag undrar om regeringen ser någon risk eller något problem med de skrivningar som just nu finns kring förhållandet mellan skiljedomstol och nationella domstolar.

I övrigt ställer vi oss bakom regeringens ståndpunkt.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Tack, andre vice ordförande Jessika Roswall, Moderaterna! Jag är extra glad att du påminde nämnden om kompletterande mervärde.

Anf. 70 Statssekreterare SEBASTIAN DE TORO:

Vad gäller Sverigedemokraterna förstod jag att det var mer en synpunkt än en fråga, och den har ju diskuterats redan tidigare.

Vad gäller inspelet från Centern om Tyskland har det förslaget diskuterats. Det är principiellt sett på god väg, men vi analyserar det fortfarande i rådsarbetsgruppen.

Vad det gäller frågan om skiljedomstol kommer det att analyseras hur tillämpningen ska ske. Vi ser i sig ingen direkt konflikt i frågan kopplat till skiljedomstol kontra nationell domstol. Det ena ska inte utesluta det andra.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna och en oliklydande avvikande ståndpunkt från Centerpartiet.

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för närvaron och tillönskar en trevlig helg!

2021/22:13
19 november

§ 4 Konkurrenskraftsfrågor – inre marknad och industri
Statssekreterare Emil Högberg
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft – inre marknad och industri samt forskning och
rymd den 29 september 2021
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft – inre marknad och industri samt forskning och
rymd den 25 november 2021

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Emil Högberg med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde.

Vi går in direkt på punkt 4, Förordningen om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn (rättsakten om digitala marknader). Detta är ett beslutsärende.

Anf. 73 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Ordförande! Som ordföranden sa handlar den här punkten om beslut om allmän inriktning av förslaget till förordning om öppna och rättvisa marknader, förkortat DMA.

Det avser en förhandsreglering av stora digitala plattformsföretag, och syftet med förslaget är att säkerställa en konkurrensutsatt och rättvis digital sektor i allmänhet och grundläggande plattformstjänster i synnerhet. Vidare är syftet att främja innovation, hög kvalitet på digitala produkter och tjänster, rättvisa och konkurrenskraftiga priser samt en hög kvalitet och valmöjligheter för företags- och slutanvändare inom den digitala sektorn.

Förslaget presenterades av kommissionen den 15 december 2020. Under det första halvåret i år genomfördes en första läsning av förslaget och ett första kompromissförslag kom på bordet. Därefter har det lagts fram tre ytterligare kompromissförslag. Nu har det slovenska ordförandeskapet identifierat ett enhetligt stöd från medlemsstaterna i arbetsgruppen när det gäller den senast framlagda kompromisstexten och föreslår att den ska ligga till grund för ett beslut om allmän inriktning i konkurrenskraftsrådet den 25 november.

Regeringen anser att de harmoniserade reglerna i DMA utgör ett viktigt steg för att få till stånd bättre förutsättningar för konkurrens, innovation, investeringar och inträde av nya aktörer på plattformsmarknader och att balansen mellan stora grindvaksföretag och deras företagsanvändare på det sättet kan förbättras. Det är enligt regeringen viktigt att reglerna kommer på plats så snart som möjligt.

Under rådsförhandlingarna har regeringen verkat för att det slutgiltiga resultatet ska ligga så nära kommissionens ursprungsförslag som möjligt. Viktiga frågor har varit harmonisering av lagstiftningen, att kommissionen ska vara tillsynsmyndighet och att bördan på de nationella myndigheterna ska begränsas.

Vidare har regeringen verkat för att de skyldigheter som grindvakterna åläggs att följa ska bevaras och att logiken mellan dem ska bibehållas. Det har även varit viktigt att sträva efter en balanserad förordning så att inte innovations- och investeringsvilja hos de företag som omfattas av regler-

ingen påverkas på ett oproportionerligt sätt och att det förslag som kommer på plats innebär ett effektivt och rättssäkert förfarande för företagen.

Utgångspunkten för regeringen har även varit att det ska vara en framtidssäkrad förordning som snabbt kan anpassas till nya marknadsförhållanden men att det också anges tydligt i förordningen vad delegeringen till kommissionen avser.

Regeringen anser att den kompromisstext som nu har lagts fram av det slovenska ordförandeskapet är balanserad och proportionerlig och kan ligga till grund för ett beslut om allmän inriktning på rådet den 25 november. Regeringen förordar därför att Sverige kan stödja ett sådant beslut.

Anf. 74 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! På den förra punkten sa jag ju att DSA och DMA båda är viktiga rättsakter som vi har väntat på. Det är viktigt att vi skyndar framåt med båda dessa, eftersom de kommer att få stor påverkan på framtiden.

Moderaterna delar regeringens här angivna ståndpunkt, och som jag sa i det förra ärendet har vi gjort det även tidigare. För ett framgångsrikt innovationsland som Sverige är det extra viktigt att vi bevakar dessa delar av DMA, och det tycker jag att den här ståndpunkten gör.

Statssekreteraren talade om grindvakter; kanske hörde jag inte exakt vad han sa. Jag har en fråga just om artiklarna 5 och 6, som ju har diskuterats rätt mycket. Vad jag förstår har det kommit fram nya och bra skrivningar kring regulatorisk dialog, vilket är ett framsteg. Men finns det fortfarande en risk i hur de här två artiklarna balanserar gentemot målen med akten? Jag förstår att det kan finnas en risk i att man kanske inte får det innovativa klimat som vi vill ha.

Jag har också en fråga om överreglering, som vi diskuterade förra gången. Vi vill ju att det här ska finnas på plats, men det får inte bli innovationshämmande. Ser regeringen någon risk för innovationshämmande överreglering?

Anf. 75 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Centerpartiet välkomnar också i stort det här arbetet. Det är viktigt. Vi delar i stort också den ståndpunkt som har föredragits här.

Precis som Jessica Roswall vill jag dock gå in lite grann på den regulatoriska dialogen som jag har ett par frågor om.

Centerpartiet anser att det inte tillräckligt tydligt framgår i ståndpunkten att Sverige anser att den här regulatoriska dialogen är relevant. Vi har också ett förslag på en förstärkt skrivning i denna ståndpunkt. Vi har ett andra stycke i ståndpunkten som handlar om ett effektivt och rättssäkert förfarande för företagen. Det lyder: För att uppnå detta kommer regeringen fortsatt att driva på för regulatorisk dialog och skyddsmekanismer kopplat till denna.

Det är ett önskemål från Centerpartiet att få ett förtydligande i ståndpunkten avseende det här. Jag vill gärna höra statssekreterarens synpunkt på det.

Jag har ytterligare en fråga. Nu har vi diskuterat DMA och DSA efter varandra här. Men Centerpartiet har vid kontakter med näringslivsorganisationer och företag fått inspel om att de har efterlyst en dialog med

regeringen på de här punkterna. De upplever att man från regeringens sida inte har varit lyhörd vid utformningen av förslagen samt att regeringen inte heller varit proaktiv och spelat in synpunkter till kommissionen. Jag ställer därför frågan vad man har gjort från regeringens sida i arbetet med kontakter med näringslivet.

Anf. 76 Statssekreterare EMIL HÖGBERG:

Ordförande! Både Jessica Roswall och Malin Björk lyfter fram viktiga frågor som gäller balansen mellan innovation och de här skyldigheterna mot den här typen av företag. Som jag försökte säga i inledningsanförandet tycker regeringen att det finns en bra balans och att det är ett proportionerligt och väl avvägt förslag som ligger på bordet. Inte minst tycker vi att det är viktigt att en dialog med kommissionen finns när det gäller skyldigheterna i artikel 6. Vi tycker att det är väl omhändertaget. Jag har lite svårt att vid sittande bord säga ja till den skrivning som Malin Björk läste upp. Vi tycker att vi har tagit hand om detta.

Dialogen vi haft har varit omfattande. Vi har haft ett sakråd med stort och brett deltagande, och vi har haft dialog med både näringslivsorganisationer och företagsanvändare relativt brett. Vi tycker att vi har fått in värdefulla inspel den vägen.

Anf. 77 MALIN BJÖRK (C):

Jag tackar statssekreteraren för svaret. Då vill Centerpartiet anmäla en avvikande ståndpunkt avseende detta.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Centerpartiet.

När vi nu ändå pratar grindvakter: Jag undrar hur tavlan *Grindslanten* hade målats i dag. Hade slanten bestått av en swish då? Man vet inte.

Nåväl! Vi tackar statssekreteraren och hans medarbetare för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och tillönskar en trivsam och förhoppningsvis solig helg.

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft – inre marknad och industri samt forskning och
rymd den 29 september 2021**

Återrapport från informellt ministermöte den 24 september 2021
**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft – inre marknad och industri samt forskning och
rymd den 25 november 2021**

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Önskar statssekreteraren med medarbetare framföra något angående återrapporterna?

Anf. 80 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Vi kan konstatera att ni har fått skriftliga återrapporter. Jag tycker att de är relativt tydliga. Men om det finns några frågor kan vi absolut besvara dem. Annars kan vi helt enkelt nöja oss med de skriftliga rapporterna. Det finns inget särskilt att lyfta fram.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Genomförande av EU:s återhämtningsplan. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 82 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Ordförande! Detta kommer alltså att vara en diskussionspunkt i samband med KKR-mötet. Som vi alla vet är det ett omfattande arbete som har försiggått när det gäller återhämtningsplanerna och det system som har satts upp för dessa. Det är en stor del av långtidsbudgeten. Återhämtningsinstrumentet Next Generation EU omfattar 800 miljarder euro. Det här ska kanaliseras till olika existerande faciliteter och instrument.

Diskussionen som man förväntar sig ha på KKR-mötet kommer att handla om kopplingen mellan de här olika instrumenten och europeisk industri. Medel från återhämtningsfaciliteten som kanaliseras via de olika medlemsländernas statsbudgetar påverkar naturligtvis industrin kopplat till reformer. Det handlar om hur man ser att det där kommer att fungera och vilka mål man har i de olika länderna.

Här i EU-nämnden har Finansdepartementet tidigare redovisat arbetet med själva instrumentet i sig. Jag kan konstatera att diskussionen som kommer att ske nu på KKR som sagt handlar om uppfattningen bland länder och ministrar om hur man ser nyttan och kopplingen till industrin i medlemsstaternas återhämtningsplaner. Det finns ju nu 22 godkända återhämtningsplaner till en volym av 445 miljarder som ska genomföras.

Vi har fastställt miniminivåerna när det gäller andelen som ska riktas mot klimatomställningen respektive den digitala omställningen. Det finns en tydlig prägel på de planer som inkommer, har vi kunnat konstatera. Man följer i mycket den angivna inriktningen. Det finns bland annat flera

återhämtningsplaner som fokuserar på ökad tillgång på exempelvis grön energi och att företag ska kunna minska sin klimatpåverkan.

Det var precis det som var vårt fokus med Industriklivet. Vi ska kunna minska utsläppen från processindustrin. Men det handlar också om åtgärder som rör forskning, förändringar i transportinfrastruktur och så vidare. Vi ser att det har gett oss möjlighet att vidga Industriklivet, som ju har varit användbart i många av de stora förändringar inom svensk industri som nu kännetecknar framgångsfaktorer som Hybrit och andra. Vi ser framför oss att det här naturligtvis kommer att vara väldigt användbart för oss.

På den generella punkten ser vi för vår del att diskussionen kommer att handla om att kunna välkomna och bekräfta den här inriktningen, som har stor betydelse för den gröna och digitala omställningen. Man kommer att diskutera utifrån de principer som vi ser. Man ska naturligtvis följa de instrument som finns, de regelverk vi har för den inre marknaden och så vidare. Det gäller ju över huvud taget alla satsningar. KKR-rådets uppgift är lite att sätta dem i ljuset av den inre marknadens funktionalitet och så vidare. Det kommer att vara ett viktigt budskap från vår sida.

Som sagt blir det en allmän diskussion. Trots att det är nära inpå rådsmötet har vi inte fått något mer omfattande diskussionsmaterial hitintills, utan det kommer att vara en öppen diskussion kring återhämtningsplanerna och betydelsen för industrin.

Anf. 83 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för redogörelsen. Det är en bra inriktning på genomförandet av återhämtningsplanerna, med mycket fokus på den digitala omställningen och klimatomställningen.

Det jag undrar, även om jag är fullt medveten om att det inte är på statssekreterarens bord och inte kommer upp på KKR, är om statssekreteraren vet någonting om den svenska återhämtningsplanen – hur den behandlas i EU och när vi kommer att få besked där.

Anf. 84 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Jag kan konstatera att det har gjorts en del kompletteringar. Det är en pågående dialog med kommissionen. Min bild är att det kommer att kunna komma besked i närtid. Men för att ge en tydlig återkoppling och kanske en mer exakt uppfattning undrar jag om Gabriel från Finansdepartementet möjligtvis kan fördjupa vår kunskap om tidtabellen.

Anf. 85 Kanslirådet GABRIEL SAMUELSSON BERGER:

Statssekreterare Max Elger har de senaste uppgifterna, så jag är inte på dagen uppdaterad om detta. Men som jag har förstått det finns det nu inga utestående frågor kvar gällande innehållet i den svenska planen. Nu handlar det framför allt om när Ursula von der Leyen kan komma hit och presentera den. Som ni vet är det lite svårt att sätta ett datum för presentation tillsammans med statsministern eller finansministern, som hon har gjort i de andra länderna. Det är alltså det som vi väntar på i dagsläget, som jag förstår det.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor – hela vägen från a till och med h. Är det någonting där som statssekreteraren önskar kommentera?

Anf. 87 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Nej, egentligen inte. Jag kan konstatera att det inte förväntas bli någon diskussion om någon av de här punkterna på konkurrenskraftsrådet, utan det är rena informationspunkter som ligger under Övriga frågor. Det är inte punkter där vi kommer att vara aktiva under mötet, så jag har inget att tillägga.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen. Därmed konstaterar vi att närvaron från statssekreteraren med medarbetare har nått sin ände vid dagens EU-nämndssammanträde. Vi önskar lycka till vid KKR, eftersom statssekreteraren vad jag förstår kommer att vara den som representerar regeringen på plats, och en trevlig helg! Vi längtar efter solen här inne i Skandiasalen, och vi hoppas att den även kommer att lysa över statssekreteraren med medarbetare.

Anf. 89 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Tack så mycket, och tack för i dag!

2021/22:13
19 november

Innehållsförteckning

§ 1 Allmänna frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	2
Anf. 7 JESSIKA ROSWALL (M).....	3
Anf. 8 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	3
Anf. 11 SOFIA DAMM (KD)	4
Anf. 12 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	4
Anf. 15 JESSIKA ROSWALL (M).....	5
Anf. 16 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 18 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	6
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 20 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	7
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 22 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	8
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 24 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	8

§ 2 Konkurrenskraftsfrågor – forskning och rymd

.....	9
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 26 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	9
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 28 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	9
Anf. 29 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	10
Anf. 30 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	11
Anf. 31 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	11
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 33 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	11
Anf. 34 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	12
Anf. 35 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	12
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 37 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	12
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 39 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	13
Anf. 40 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	14
Anf. 41 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	14
Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 43 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	15
Anf. 44 ORDFÖRANDEN.....	15

Anf. 45	ROBERT STENKVIST (SD).....	16
Anf. 46	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 47	Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	16
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 49	Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	16
Anf. 50	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 51	Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	17
Anf. 52	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 53	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	18
Anf. 54	MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M).....	18
Anf. 55	Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	18
Anf. 56	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	19
Anf. 57	MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M).....	19
Anf. 58	Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	19
Anf. 59	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 60	Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	20
Anf. 61	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 62	Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S)	20

§ 3 Konkurrenskraftsfrågor – inre marknad och industri

.....		21
Anf. 63	ORDFÖRÄNDEN.....	21
Anf. 64	Statssekreterare SEBASTIAN DE TORO	21
Anf. 65	MARTIN KINNUNEN (SD)	22
Anf. 66	ORDFÖRÄNDEN.....	22
Anf. 67	MALIN BJÖRK (C).....	22
Anf. 68	JESSIKA ROSWALL (M).....	22
Anf. 69	ORDFÖRÄNDEN.....	23
Anf. 70	Statssekreterare SEBASTIAN DE TORO	23
Anf. 71	ORDFÖRÄNDEN.....	23

§ 4 Konkurrenskraftsfrågor – inre marknad och industri

.....	24
Anf. 72 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 73 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	24
Anf. 74 JESSIKA ROSWALL (M).....	25
Anf. 75 MALIN BJÖRK (C).....	25
Anf. 76 Statssekreterare EMIL HÖGBERG	26
Anf. 77 MALIN BJÖRK (C).....	26
Anf. 78 ORDFÖRANDEN.....	26

§ 5 Konkurrenskraftsfrågor – inre marknad och industri

	27
Anf. 79 ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 80 Statssekreterare KRISTER NILSSON	27
Anf. 81 ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 82 Statssekreterare KRISTER NILSSON	27
Anf. 83 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	28
Anf. 84 Statssekreterare KRISTER NILSSON	28
Anf. 85 Kanslirådet GABRIEL SAMUELSSON BERGER	28
Anf. 86 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 87 Statssekreterare KRISTER NILSSON	29

2021/22:13
19 november

Anf. 88 ORDFÖRANDEN.....29
Anf. 89 Statssekreterare KRISTER NILSSON.....29